

שׁוֹבֵה יִשְׂרָאֵל

גליון 451 פרשת בהר תשע"א

דברי הימים

בין פסח לעצרת

בימים אלו שבין פסח לעצרת בהם נפטרו תלמידי רבי עקיבא, יש להרבות בשלום ואחוזה ולהימנע מאוד מדברי רכילות ולשן הרע. כמו כן יש לזכור כלל גדול לימים של קטנות המוחין: העולם הוא ים סוער, והימים, הם גשר נטוי מעליו. לפעמים, גשר הימים מתנדנד, ימי דין, ימי קטנות. הפחד לא יועיל, גם לא הדאגה. רק להזויק חזק באמונה וביטחון ולצעוד בדביקות אל הימים המאירים שבעקבותיהם.

רבי מאיר בעל הנס

ביום רביעי י"ד באייר תחול הילולת קודש הקודשים רבי מאיר בעל הנס זיעוכ"א. רבי חיים וויטאל כותב בהקדמה לשער הגלגולים, כי רבי מאיר בעל הנס ציווה לקבורו מעומד, כדי שגם לאחר פטירתו יוכל להמשיך לעמוד בתפילה על ישראל קדושים כמעשהו בחיים. כאשר נפלה אשתו של רבי מאיר בתו של רבי חנניא בן תרדיון בשבי, גילה רבי מאיר את סוד המילים הנוראות 'אלקא דמאיר ענני', בכוחם התרחשו לו ניסים על טבעיים. כשביקש המלך ללוכדו בעקבות כך, נעשה לו נס עצום שקשר לשמו את הכינוי: 'בעל הנס'.

אמרו צדיקים: יהודי הנמצא בצר ובמצוק, שינדב שמן למאור ויאמר 'בזכות רבי מאיר בעל הנס', יראה תיכף ישועה. וכך מקובל מפי מגידי האמת, שבכל הדורות זכו יהודים לראות ישועות נגלות באמצעות סגולה יקרה זו.

מדברי מו"ר ועט"ר רבי יאשיהו יוסף פינטו שליט"א

בנתיב האמונה של המוזג

כך בעל הבית ושלווה תהומית בעיניו. והתלמידים בפליאה: הממון בידך? לא! אז מה החיור?! השם יתברך ישלח. בעת ובזמנו... הסעודה נמשכה ועד זמן לא רב הגיעו שלשת המהלומות הנזעמות והאחרונות. בעל הבית התעטף במעילו ויצא לרחוב ללא אומר ודברים. כעת קרא הבעל שם טוב לתלמידיו להתייצב עימו בחלון. המוזג נראה צועד בנחת לבית הפריץ, משל הממון מנוי בכיסו. לפתע עצרה על ידו כרכרה הדורה בצניפת סוסים קולנית. הוילון הוסט ומאן דהוא נראה נושא ונותן עימו מבעד לחלון, עד שנפרד ממנו והעגלה המשיכה בדרכה. עוד המוזג מתרחק, עצרה העגלה שנית וסבה על צירה במהירות. הצליחה להדביק את המוזג וכעת נראו גם שטרות מחליפים ידיים. דמותו המופלאה של המוזג נבעלה במעלה הדרך והעגלה עשתה את דרכה אל בית המזיגה. מקרבה יצא סוחר לבוש הדר שפתר לתלמידים את המחזה: באתי כדרכי לרכוש יין מן המוזג, אלא שהוא דרש מחיר כזה הזהה לסכום שחייב לפריץ. נרתעתי מן הסכום ופרשתי. אך בשנית התחרטתי והואלתי לעסקה בכל זאת...

בימים אלו, כולנו המוזג של הבעל שם טוב. שוטרים כאלו ואחרים דופקים על השולחן ומבקשים ממון. המצב הכלכלי מכניס רבים וטובים בעל כורחם בשעריה של מידת הביטחון. הכסף אינו בנמצא. אז מה נשאר? כמו במצוות שמיטה, לשבת בבית, ולהאמין כי ברגע הנכון, הכול יבוא על מקומו בשלום.

מצוות שמיטה עליה הננו מצווים בפרשת השבוע, אוצרת בקרבה את אחת התרופות הגדולות ביותר לנפש שלנו: האמונה! לשבת בבית בחיבוק ידיים, ולהבין, שהכסף יגיע בדיוק ברגע שיצטרך להגיע. מהיכן? מהיכן שמגיע תמיד. העבודה, היא הלא רק השתדלות. הבעל שם טוב הקדוש, לימד דרכים מופלאות להגיע לאמונה תמימה. פעם לימד לתלמידיו אמונה מתוך התנהגותו של איש פשוט...

כמו תמיד, איש לא ידע לאן נוסעת העגלה. רק שקעו בשרעפים, הרכב עזב את המושכות והעגלה נחתה משום מקום במבואותיה של עיירה קטנה. על יד בית המזיגה המקומי הורה הבעל שם טוב לבעל העגלה לעצור ונכנס יחד עם תלמידיו לחסות בצל קורתו של המוזג. הם נטלו ידיהם לסעודה כשלפתע נפתחה הדלת באבירות. שוטר לבוש מדים קרב אל השולחן, הנחית מהלומה במרכזה ועזב כלעומת שבא. פניו של בעל הבית נותרו חתומות והתלמידים משכו כתפיהם בתימהון. חלפה לה שעה ושוב נפרצת הדלת. עיניו של השוטר ירו ברקים ואגרופיו הלמו בפראות. אחת ושתיים במרכז השולחן וטריקת דלת זועפת. כעת כבר לא התאפקו התלמידים: מה פשר הדפיקות? בעל הבית בחיור: היום הוא המועד האחרון לפריעת חובותיי לפריץ. השוטר בא להזכיר כי באם לא יפרע החוב תוך שעות, אשלח אל הכלא. כשידפוק שלש פעמים, יהיה זה האות כי הגיע המועד האחרון בהחלט...

בשמחה והודאה להשי"ת

אנו שמחים להגיש לקהל קוראינו היקרים את העלון השבועי של קהילת קודש "שובה ישראל" במתכונתו המיוחדת, בבחינת תורה מפוארת בכלי מפואר.

ניתן לקבל את העלון במייל מידי שבוע, לאחר הרשמה במייל: info@shoovaisrael.com

כמו כן ניתן לקבל במייל את דבר התורה היומי מהאדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א

לאחר הרשמה במייל: info@shoovaisrael.com

ר"ת	יציאת השבת	כניסת השבת	ירושלים
20:39	20:02	18:47	ירושלים
20:36	20:04	19:03	ת"א אשדוד
20:37	20:05	18:54	חיפה
20:35	20:02	19:07	ב"ש

מתנת השמיטה

"כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם וגו', שש שנים תזרע שדך וגו' ואספת את תבואתה".

יש לדקדק: א. מה עניין הזכרת נתינת הארץ על ידי השי"ת במצוות שמיטה? ב. הלא הכתוב בא להזהיר על השמטת הארץ בשנה השביעית, ומה עניין הזריעה של שש השנים לכאן?

מצוות שמיטה מכילה שתי מתנות מופלאות: האמונה ומידת הצדקה! כשהעשיר ניצב בחיבוק ידיים מול שדותיו, הוא נזכר מי הם הבעלים האמיתיים של האדמות. כשהוא נאלץ לאכול מן הפירות בתור אורח, הוא גם מבין לפתע את תחושתו של העני כשהוא מצפה לשולחן אחרים. ובשנת היובל, כשהוא נושא עינו למרום ושואל בחשש 'מה נאכל בשנה השביעית?', הוא גם מבין באחת את טיבן של הדמעות הדולפות מעיניו של קשה יום בדאגה למזון. או אז הוא אוגר כוח לקראת שש השנים הבאות, ללכת בנתיב האמונה ולאחוז בפלך הצדקה.

זהו 'אשר אני נותן לכם', מתנות מופלאות ביותר, ובזכותן: 'שש שנים תזרע שדך ואספת את תבואתה', ולא יאכלו זרים נחלתך. (כסף נבחר)

הקולות והברקים

על המילים 'בהר סיני' שבראש הפרשה, מפרש רש"י: מה עניין שמיטה אצל הר סיני, והלא כל המצוות נאמרו מסיני? אלא מה שמיטה נאמרו כללותיה ודקדוקיה מסיני, אף כולן נאמרו כללותיהן ודקדוקיהן מסיני.

הדרך להנחיל מצווה לדורות הבאים, היא רק כשהיא בבחינת 'סיני', באותם קולות וברקים ובאותה התלהבות. מוחו של ילד אינו בשל בכדי לבחון דברים מצד ההיגיון שבהם. אצלו הרגש יותר פעיל והוא קולט בעצם את מה שלא נאמר. את התחושות שסביב האמירה ואת האמת שמאחוריה, אם היא קיימת.

מבוגרים עלולים להתבלבל מן ההיגיון שבאמירה ולא להבחין אם האומר מאמין בה בעצמו. ילד קולט זאת מיד. כמו שהוא קולט מחמאה מזויפת, או גערה שמאחוריה שורר אין אונים. דווקא בשל ההיגיון המוגבל, הרגש ערני וחד.

בל נצפה מילד שאביו מורה לו בחומרה להביט באותיות הסיודור, לפתח אהבה לתפילה. ליבו הקטן מרגיש אם האב אוהב באמת להתפלל או שעושה זאת מחמת שכך מתקבל טוב יותר ויפה. הוא מרגיש מה האב אוהב באמת, ומשתוקק לעשות זאת כשיהיה גדול. אז מה קורה? אותו ילד חמד שהסב בדממה מעוררת השתאות לצד אביו המפחיד בשעת התפילה, מתבגר וחושש פחות, ואז שמוח לעשות את הדבר האהוב יותר מן התפילה חלילה. לעומת זאת, ילד שרואה את אביו מתפלל בהתלהבות וברגש קודש, בבחינת 'סיני', אז גם אם עכשיו כילד קשה לו לחקות זאת, ברגע שאך יגדל ופיתיון הנעורים יקטן, ידליק בנפשו את אש האהבה וישתפך בשירות ותשבחות לקל חי.

אז תמיד נזכור: פחות משנה האמירה. משנה הרבה יותר ההתלהבות שבפנים. אם היינו מזדעזעים מביטול תורה כמו מחילול שבת, וצעקת 'ביטול תורה!' הייתה נשמעת מפנינו באותה היסטריה של 'שבת!', כי אז היה הנער נחרד מעוון זה כמו שהוא נחרד מחילול שבת.

והנה ההיקש הזה חשוב לנו עצמנו עוד לפני החינוך: 'מה שמיטה נאמרו כללותיה ודקדוקיה מסיני', כך יש לקיים כל מצווה ומצווה בקולות וברקים של הר סיני, בלפידים הבווערים ובהר העשן. בכך אנו מובטחים כי לא ימוש ספר התורה הזה מפנינו ומפי זרע זרענו לעולמים.

פרמראות

"והייתה שבת הארץ לכם לאכלה"

כל שפע הארץ מגיע על ידי הצדיקים, כמו שכתוב 'צדיקים ירשו הארץ', והכתוב קורא אותם "הקדושים אשר בארץ המה". זהו 'והייתה שבת הארץ' הם הצדיקים שהם בבחינת שבת וכל הארץ עומדת בזכותם, 'לכם לאכלה', כי בזכותם מגיע שפע ורב טוב לכל בני דורם. וזו הכוונה "אז תרצה הארץ את שבתותיה", כי הארץ משתוקקת תמיד אל הצדיקים המעמידים אותה בכוחם, ועל ידי כן השי"ת מתמלא רחמים על כל בני דורם, כמו שכתוב "והארץ אזכור".

(תפארת שלמה)

"והייתה שבת הארץ לכם לאוכלה, לך ולעבדך ולאמתך ולשכירך ולתושבך וגו'"

תלמיד חכם הוא בבחינת שבת, לכן, הנשמה יתירה שיש לעם הארץ בשבת, יש לו לתלמיד חכם ביום חול. נמצא, בשבת יש לו לתלמיד חכם עוד נשמה אחרת, שאותה אין לעם הארץ כלל. ומה שם נשמה יתירה זו של התלמיד חכם? 'שבת לה', בעוד זו של עם הארץ קרויה - 'שבת הארץ'.

זו הכוונה 'והייתה שבת הארץ וגו' לך ולעבדך וגו', כי נשמה יתירה שכזו יש לכולם בשווה, לבעל הבית כעבדו כשכירו...

(אמרי פנחס)

וכי תמכרו ממכר

במסכת ברכות מתארים חז"ל את השוני בין העוסק במשא ומתן כדי שיוכל לעסוק בתורה לבין הרודף אחר העושר: 'אני רץ לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת'.

נמצא שהמסחר הוא בעצם לשון מאזניים בין חיים למוות. כשעושים בכסף מעשים טובים, הכסף הוא מתכון לחיים. אך כשהכסף משרת את ההנאות הרגעיות, אזי המסחר הוא בעצם השביל לבאר שחת.

זהו 'וכי תמכרו ממכר', ראשי תיבות: מו"ת. אמנם, כשנפתח את המילה מו"ת: מ"ם, וי"ו, תי"ו, נגלה שהאותיות הפנימיות (מלבד אותיות המקור) עולות בגימטריא חס"ד. כי המסחר יכול להיות גם חיים וחסד כשפועלים במזון מה שצריך. מעתה תבין את שהסמיכו חז"ל במדרש לפסוק זה את הפסוק הידוע ממשלי: 'מוות וחיים ביד לשון'.

(מאור ושמש)

"ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאולוקיך"

כשאדם מספר לחברו מגודל היראת שמים שבלבבו, בעוד ליבו רחוק מכך, זו גם כן אונאה...

(תפארת שלמה)

איסור כלאים

בתורה הקדושה הננו מוזהרים מפני יצירת כלאיים של זנים שונים בבריאה. כלאי צמר ופשתים, כלאי שור וחמור ועוד סוגים שונים של כלאים המפורטים בדבר חכמינו.

מה פשר המילה 'כלאים'? הזוהר הקדוש (פ' קדושים) מפרש, שהוא מלשון 'בית כלא'. השי"ת קבע חוקות שמים וארץ ואלו נקראים 'חק' גם מלשון מלשון מזון, וכלשון הכתוב "לחם חוקי הטריפני". לכל נברא בעולם יש מלאך ממונה מיוחד שהוא מקור החיים והקיום שלו. המלאך הזה נקרא 'חק' והוא גם הקובע כי הנברא הזה יתנהל בצורה המיוחדת שהכין לו הבורא יתברך בשעת בריאת העולם.

כאשר מכליאים שני זנים באופן לא חוקי, קורעים את המציאות מן החוק שלה ובכך בעצם כולאים את המלאכים הממונים על היצירה המקורית, כשהם מנועים מלהשפיע הלאה את השפע הניתן להם מן הבורא עבור הנבראים.

באותו זמן קורה דבר חמור מאוד. המציאות המורכבת שאינה מסוגלת לקבל קיום ממקור הקדושה, פונה אל מקורות הטומאה שהשורש שלהם הוא תערובת טוב ורע שנוצר על ידי החטאים, ומבקשת מהן מזון. הללו ששים על האפשרות להפיח את רוחם המסואבת במציאות פיזית והנברא נעשה מרכבה אל כוחות האופל.

המוות הראשון בעולם – מבאר הזוהר הקדוש – נוצר על ידי האכילה מן העץ המעורב טוב ברע. אז אם אכילה ממציות כזו בלבד הולידה מוות, יצירת מציאות שכזו, כמה מוות היא גורמת. לכן כל הכלאה, ולא רק הכלאה, רק גם התערבות בסדרי בראשית והפקת יצורים מעוותים דרך פלישה אל הגנים, מולידה כוח של טומאה, מוות וחידלון. את המילים "דרשה צמר ופשתים", מפרש רבי אלעזר ברבי שמעון, שהשכינה הקדושה חוקרת ודורשת אחר מי שמערב צמר ופשתים, כדי לפרוע ממנו את כבוד השכינה המוחלט. אין צורך להסביר את הביזיון הנורא כשנברא כופר בבוראו ופונה לקחת מזון ממקורות הטומאה.

בשתי מקומות הותרו הכלאים: בציצית ובגדי הכהונה. משום שהתורה הקדושה היא הסדר האמיתי של הבריאה, כפי שאמרו חז"ל שהיא הייתה כלי אומנותו של הקב"ה בבריאת העולם. הרי כשהצמר והפשתים נדרשים לקיום התורה, זהו עבורם השילוב האידיאלי והחוקי ביותר.

פניני דברי יאשיהו

הכיס האחר

גנב מתוחכם ניצב בחנות יהלומים ותקע עיניים חמדניות ביהלום נוצץ. כמה שמוח כשראה אדם קשיש רוכש אותה... נכרך בעקבותיו וצעד עימו רחוב ושניים עד שהבחין שעולה על גבי אוניה העומדת להטיל עוגן. רכש גם הוא כרטיס נסיעה ושיחד את רב החובל שייתן לו מיטה בחדרו של הקשיש. הקשיש סעד את ליבו ופשט את חליפתו בדרך לתת תנומה לעפעפיו. הגנב התמלא גיל. עוד רגע קט יעצמו שמורות עיניו של הזקן והיהלום יהפוך לנחלתו. צעד מחוץ לחדר בעצבנות עד ששמע קול נשימות קצבי ונגש מיד למלאכה. הכיס הימני, ריק. הכיס השמאלי, גם ריק. אולי הכיס הפנימי. אויה, ריק גם הוא. היכן היהלום?! הפך את התא ולא מצא. בבוקר בא אל הקשיש: סבא, הלא היהלום היה באמתחתך, היכן נעלם?! אמר הזקן: כשראיתי אותך בעקבותיי רחוב או שניים, חששתי שהנך גנב. באונייה כבר הייתי בטוח. אז לפני שעצמתי את עיני, הכנסתי את היהלום בכיס חליפתך, שם וודאי לא תחפש... בבוקר הוצאתי אותה, והנה, שוב היא בכיסי... ממחרת אנו לחפש בעוולות של כל הסובבים אותנו. זה גנב וזה שקרן. רק לא מסתכלים בכיס האישי. אכן, שם הצרות גדלות בהרבה...

לאורם נלך

הרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ זי"ע - י"א אייר תקפ"ז

רבי נפתלי צבי נודע כחכם מופלא מאוד שהיטיב להסתיר את מדרגותיו הנוראות במשל ומליצה. בקרב צדיקים נודעה חשיבות יתירה לכל משפט שהוציא מפיו. לעת זקנותו חדל לחלוטין לדבר ותלמידיו נצטערו משום כך צער רב. פעם פנה אליו בנו רבי אברהם חיים: אבא, הלא הנך מסוגל לדבר, ולמה תגזור על עצמך שתיקה!?! השיבו הצדיק: **מיום עמדי על דעתי לא דיברתי דבר קטן או גדול בלי ייחוד. ועתה שנחלש מוחי לעת זקנותי, טוב לי לבלום פי מלדבר בלי ייחוד!**

מתחילת שנת תקפ"ז החל לרמוז כי עומד לעבור לעולם שכולו טוב. מעט לפני חג הפסח נכנס לבית החולים בלאנצהוט, ותלמידיו, בהם הרה"ק הבני יששכר ורבי צבי הירש מזידיטשוב, הרעישו עולמות לרפואתו. רגעים לפני הסתלקותו לחש לעומדים על מיטתו: **רק עתה נודע לבעל דבר שאני אינני מאנשיו...**

על מצבתו נחרט בין השאר: **'יחיד בדורו בחכמת אלוקות'.**

הרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ, מגדולי החסידות, נולד בחג השבועות שנת תק"כ, לאביו הרה"ק רבי מנחם מענדל מלינסק, נצר מגזע אראלים ותרשישים. בו ביום שנולד, נסתלק הבעל שם טוב הקדוש במעוז'בוז', וצדיקים קראו: זרח השמש ובא השמש...

את תורתו בנגלה, קנה בבית דודו הגאון רבי משולם איגרא, לצד יד יד נעוריו הגאון רבי יעקב מליסא, בעל ה'נתיבות' וה'חוות דעת'. כישרונות נדירים נתגלו בו ועוד בשנות נעוריו סיים מספר פעמים את הש"ס. לקראת היכנסו בעול תורה ומצוות הניח לו תפילין הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק, לאורו גם התחמם מעת היותו בן ט"ו עד שהעיד עליו הרבי ר' אלימלך שזכה לגילוי אליהו כל אימת שחפץ. שנה תמימה עשה בבית הרה"ק רבי מרדכי מנעשכ"ז ואחר אף נסע לחלות את פניהם של רוב צדיקי דורו. ביותר דבק ברבו המובהק החוזה מלובלין, שגילה לו חיבה יתירה והשתעשע הרבה בחכמתו.

מאמר החכם

המחשבות הם כמו גלים. כשהם שלווים, הם מבטאים זרימה, אך כשהם גועשים הם ממיטים חורבן. אכילה יתירה ומראה עיניים, גורמים למחשבות לגעוש ולסעור. כשנשמרים מתאוות האכילה ומשגיחים על העיניים, המחשבות שלוות ומועילות!

כמו בכל לילה, הנרות הרבים ששימשו את הלומדים בבית המדרש בלויבאוויטש, כובו, והלומדים התכנסו סביב נר אחד מרצד, לאורו קלחו סיפורי מופת מצדיקים קדומים. פתע נפתחה הדלת ודמותו ההדורה של הרבי הצמח צדק ניצבה בפתח. הדליקו את הנרות! - הורה - ואספר לכם סיפור מצדיק אחד מופלא מאוד, הרבי ר' מנחם מנדל מוויטעפסק...

שם בוויטעפסק גר שוחט ירא שמים שגם היה מוהל אומן מאוד במלאכתו. פעם אחת נקרא על ידי הרבי למול את בנו של יהודי מעיר אחרת שבניו הקודמים נפטרו מחמת מילה. מועד הברית חל בשבת והמוהל היסט: הייתכן לעזוב את חצרו של הרבי ולו לשבת אחת? מה יהיה על השולחנות? דברי התורה? לבסוף הבטיחו אבי הבן להעמיד לו מרכבה שתחזיר אותו לעירו עם צאת השבת, כך שיוכל להספיק את ההבדלה של הרבי. בכך ניאות המוהל ויצא לדרך.

עם צאת השבת המתינו לו המרכבה והסוסים כמובטח, ואלו פתחו בדהרה, לעבר עירו, וויטעפסק. הליל היה עבות. החשיכה שלטה בכל, ואי שם על אם הדרך איבדו הסוסים את דרכם והחלו תועים בסבך היער. רוחו של המוהל כמעט פרח מרוב פחד כשלפתע הבחין ממרחק בבית מפואר שסביבו קלחת של אנשים. עם התקרבו, התגלו הללו כחסידי משולהבים של רבי זקן המסב בראש השולחן ומרצה דברי תורה. בהתלהבותם לא חשו הנוכחים כלל בהיכנסו, ורק כשסיים הזקן את דבריו הבחינו בו. הזקן הורה לקרבו ושאל לחוות דעתו על דברי התורה שהשמיע. המוהל התקשה להסתיר את התפעלותו והודה כי אלו מתקרבים בעומקם לדברי תורתו של רבו, הרבי מוויטעפסק. או! אמר הזקן, אם כן, נשמע את דעתך כעת. ובפעם הזאת היו הדברים עמוקים ומתוקים שבעתיים עד שהמוהל נאלץ להודות כי אינם נופלים כלל מדברי רבו. שבע רצון מן ההודאה, פתח הזקן דבריו בשלישית, ועוד באמצע הדרשה גמלה בקרבו של המוהל החלטה להיפרד מרבו שבוויטעפסק ולדבוק ברבי עלום זה שבמעבה היער.

הוא נפרד לשלום מן הנוכחים ובעזרתם מצא את דרכו חזרה לויטעפסק, כשהגיע לבית רבו כבר היו האורות כבויים. הוא ביקש להיכנס אל הרבי לקבלת ברכת 'שלום עליכם', אך אז נאמר לו שהרבי מסרב לראותו... אוייה! הוא הבין

כי מה שארע ביער היה מעשה חמור... ימים רבים התהלך לפני חצר בית הרבי, אך אפילו פעם אחת לא הורשה להיכנס. בשם הרבי נאמר לו: רק אם יזדמן לך לשוב בפני אותה חבורה ולשים את דברי הזקן לבז, יתקן הפגם הנורא!

כחלוף שנה, הופיע בוויטעפסק אבי הרך הנימול מן השנה שעברה ובפיו בשורה: אשתו ילדה בן זכר למזל טוב! גם הפעם יחול מועד הברית בשבת והרבי מורה לשגר את המוהל במקומו... טרם צאתו לדרך נכנס המוהל בבכייה: הלא בדרכי חזרה עלול אני להיקלע שנית לבית מדרשו של הזקן, וחוששני שאם אלעג לו כרצון הרבי, יהרוג אותי בהבל שבפיו... בלי להביט בו, השיבו הרבי: זאת הנני מבטיחך, שבאם תתחזק לפעול כדברי ולזלזל בדברי הזקן בתכלית, לא יוכל לעולל לך מאומה!

כצפוי, תעו סוסיו של המוהל במוצאי שבת באותו יער עלום. הזקן וחסידיו הגיחו למולו משום מקום וקיבלוהו בשמחה גדולה. הזקן תמה: מדוע התעכבת שנה תמימה? המוהל הביט בו ואמר: הלא הרבי מוויטעפסק הוא קודש קודשים ואילו אתה אבי אבות הטומאה!... הדבר יצא מפיו וחסידים אכולי נקם ביקשו לכלות בו זעמם, לולא היסה בהם הזקן: רק רגע, אשמיע לו תורה שכזו, ואחר נראה מה יאמר... נו, הוא אמר דברים נפלאים מאוד ואחר שאל לדעתו של המוהל. המוהל אמר: אכן, אלו דברים נאים אילו באו מן הקדושה, אך עתה שהם באים מן הקליפה אין מגונה מהם...

כאן פער הזקן פיו ללא חוק נגד הרבי מוויטעפסק, והמוהל שזכר את אזהרת רבו, ניצב כנגדו בעוז והשיב מלחמה שיערה. כמעט היה למאכזלת אש החסידים כשהזקן עצר בהם שנית. הוא הורה להביא לפניו את הספר הגדול שלו באומרו: אם נמצא כאן איזה דיבור מן הרבי שלך, נעשה בך שפטים גדולים... אמנם הוא חיפש שעה ארוכה ולא מצא אפילו אימרה אחת מהרבי מוויטעפסק. אז הורה להניח לו ופטרן לשלום.

כעת קיבל הרבי מוויטעפסק את המוהל בחיבה רבה באומרו: תדע שעמדת בפני ניסיון גדול ובזכות שהשפלת את קרן הרשעים זכית להינצל! הרהיב המוהל עוז ושאל: מדוע נמצא בספרו של הזקן דברי תורה מכמה צדיקים ומן הרבי אין אפילו דיבור אחד? השיבו הרבי: יש צדיקים שאומרים דברים אמיתיים אך חשים קצת התנשאות בשעת מעשה, לכן נכנסים הדברים באותו ספר. אך אני, מעודי לא הייתה לי אפילו התנשאות אחת בדיבורי...

החלום - א'

מאמרי חז"ל רבים נסובים אודות דברי חלומות ופתרונם. בתורתנו הקדושה עצמה אנו מוצאים כמה וכמה חלומות ובדברי הנביאים עוד רבים. בכלל, ייחסו בשנים קדמוניות חשיבות רבה לחלומות ואלו השפיעו ביותר על מהלך קבלת ההחלטות של אנשים רמי מעלה. יוסף הצדיק הובהל בכבוד ויקר לבית פרעה תחת התואר הבלתי מעורער 'פותר חלומות'. בימינו אנו עשוי תואר שכזה לשמש עלבון.

בספר חסידים (סי' תמ"א) מובאת אזהרה: 'אם רואה אדם בחלומות על איש יהודי שימות ח"ו וכו', יתפלל עליו ויתן צדקה בעדו וכו'. אבל לא יאמר לו בפירוש שחלם עליו שימות וכדומה, מפני שמחמת רוב הפחד יכול הוא שימות בלא עתו, ויש נספה מחמת אימה, וכבר קרה מעשה כזה בעולם ומת האדם מפחד'. קשה לצייר בימינו מציאות שאדם ימות מפחד מחמת חלום חברו. אך בשנים עברו היו לחלומות משקל כבד ביותר.

כדי להבין את התמורה שחלה במהלך הדורות בכל היחס לחלומות,

יש להבין תחילה על בוריו את מהות החלום ומקורו וכן להכיר את אופני הופעתו השונים. אם נחלק את החלומות לסוגים, נגיע לעשרות מחלקות שאין כמעט מן המשותף בין אחת לשנייה, למעט העובדה שכולן מופיעות מתוך שינה.

עוד טרם נבין לעומקו את מאמר חז"ל 'דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין', ראוי לדעת כי לגבי נושא מהותי אחד, החלומות, ולו הפשוטים ביותר, הינם בעלי משמעות רבה. אחת הראיות שמצאו החוקרים הקדמונים להישארות הנפש, היא מן החלומות. הללו הוכיחו, כי בעוד שאדם עלול לראות בחלומו אדם שכבר אינו בין החיים, לעולם לא יראה את סוסו או פרתו אחר שמתו. אכן, הוא עשוי לראות פגר של בעל חי סתם, באותה מידה שרואה אילן או אבן דוממים. אך בשום אופן לא בהמה מסוימת שהכירה בעודה בחיים. וזאת משום שנפש האדם ממשיכה לחיות גם אחר שגופו מת, בשונה מן הנפש הבהמית שנכחדת לחלוטין ברגע שהגוף שהכילה כלה.